

Te groot wonen terwijl er een huizen crisis is: er zijn genoeg

initiatieven voor een socialere en efficiëntere wereld

Woonschaamte? Je kunt er echt iets aan doen

De huizenmarkt is oververhit, een situatie die nog wel even zal aanhouden door de woningschaarste. Toch wist verslaggever **Edwin van der Aa** afgelopen jaar - met dank aan zijn ouders - een grote, betaalbare woning op de kop te tikken. En hij schaamt zich een beetje voor de enorme ruimte die hij over heeft.

Het kwam eigenlijk op als poep: mijn ouders waren pas een paar maanden aan het kijken naar een woning waar ze de laatste paar decennia van hun leven fijn zouden kunnen doorbrengen en plotsklaps kregen ze eind vorig jaar een kerstcadeau. Zij konden een mooi, gelijkvloers appartement in een flatgebouw tegen een redelijke prijs op de kop tikken. In hetzelfde dorp waar ze al tientallen jaren met veel plezier wonen. U kent het wel: winkels dichtbij en vrienden, kinderen en kleinkinderen op fietsafstand.

Ik had al eens gegrapt dat ik hun eengezinswoning (125 vierkante meter woonoppervlakte en 30 vierkante meter tuin) best zou willen kopen. De afgelopen jaren woonde ik met veel plezier in Leiden, een paar kilometer van het dorp van mijn ouders. Maar een appartementje zonder tuin of balkon is niet alles als je inmiddels ruim in de 40 bent. En tijdens de coronacrisis bleken de muren tussen mijn woning en het huis met jongeren naast me – die tijdens de avondklok stiekem coronaparty's hielden – wel heel dun.

Dus waarom zou ik niet 3 kilometer verderop in het fantastisch onderhouden huis van mijn ouders, inclusief ruime tuin, gaan wonen? Weliswaar moest ik er de niet geringe taxatiewaarde voor betalen, maar in ieder geval niet de marktprijs. Zo werd de deal onderhands beklonken en afgelopen maart kon ik verhuizen. Maar in de eerste week dat ik er woonde, bekeek me ineens de gedachte: 'Ed, wat moet je in godsnaam met al die lege kamers?

‘Het kost iets van jezelf, maar je krijgt er ook diepe vreugde voor terug’

Initiatiefnemer Jan Ruyten in het Thuishuis in Noordwijk. Op de achtergrond coördinator Wendy Admiraal (l); in het midden bestuursvoorzitter van het lokale thuishuisproject Louky Crama.

FOTO CORINE ZUIERVELD

Hier kunnen wel zes vluchtelingen verblijven! Ook zag ik dat er in mijn wijk meerdere ouderen alleen wonen. Volgens een bevriende makelaar omdat ze nergens heen kunnen na het sluiten van de bejaardentehuizen. En in een verpleeghuis, daar ga je tegenwoordig dood.

Huishoudens kleiner

De situatie van deze single verslaggever en zijn alleenwonende buurtgenoten op leeftijd is in ons land niet abnormaal. Begin 2021 waren er volgens het CBS 8 miljoen particuliere huishoudens in Nederland, waarvan 3,1 miljoen eenpersoonshuishoudens. Gemiddeld wonen er maar 2,4 mensen in een Nederlands huishouden, in 1961 was de gemiddelde huishoudensgrootte nog 3,54. Door deze zogenaamde 'huishoudensverdunding' is het aantal huishoudens veel sneller gegroeid dan de woningvoorraad.

Het aantal mensen dat in Nederland alleen woont, neemt al sinds de jaren 70 toe. Alleenwonenden zijn relatief vaak 20-ers, maar boven de 70 is de kans om

zonder anderen te wonen het grootst. Dat geldt vooral voor vrouwen, die vaker later overlijden dan hun partner.

Hoeveel woonoppervlakte heeft één persoon gemiddeld? Zo'n 65 vierkante meter. Maar er zijn verschillen tussen regio's en tussen de beschikbare woonoppervlakte naar het type huishouden. In de Randstad is het gemiddelde woonoppervlak per persoon doorgaans kleiner dan daarbuiten. In de grotere steden woon je gemiddeld het kleinst: in Amsterdam gaat het bijvoorbeeld per persoon om 49 vierkante meter.

Per persoon nemen grotere huishoudens minder ruimte in. Dat pleit, gezien de schaarste aan woningen, voor initiatieven om gezinnen vaker bij elkaar te laten wonen. Een rondgang langs diverse projecten bewijst dat er – als je maar ambitie hebt – genoeg kansen zijn om iets te doen aan de woonschaarste en -schaamte. De initiatieven zorgen voor meer onderkomen: voor de traditionele woningzoekenden, maar ook voor mensen met een beperking of vluchtelingen.

Zo hebben Jurrien en Janet ten Brinke in 2016 een oude, leegstaande school in Apeldoorn gekocht. Ze wonen daar samen met hun zes kinderen in vier klaslokalen. Daarnaast is een activiteitenruimte gecreëerd en in de overige drie lokalen zijn woonunits gerealiseerd, waar – naast een begeleidingsgezin – 'mensen met een verhaal' tijdelijk begeleid wonen.

„Superleuk en af en toe superirritant”, beschrijft Jurrien eerlijk het samenleven met zo veel mensen. „Het kost iets van jezelf, maar je krijgt er ook diepe vreugde voor terug. Ik wil als christen van betekenis zijn en van andere mensen leren. Nu hebben we ook het huis naast ons gekocht, waar uit huis geplaatste kinderen door een gezin worden opgevangen. Er is zo veel mogelijk, we kunnen anderen hopelijk inspireren.”

Aparte huisjes

Er zijn veel mensen die hun huis openstellen voor een of meerdere vluchtelingen. De vrijwilligers van Takecarebnb hebben bijvoorbeeld al ruim 500 vluchtelingen aan gastgezinnen gekoppeld. Zo ook aan Veronika Jong en haar dochter Rosa-Linde, die in Leudal op een boerderij wonen.

Veronika vertelt telefonisch: „Je moet dit niet doen uit plichtsgevoel, maar omdat je het fijn vindt.

Wij hebben twee aparte huisjes op ons terrein. Ik was al jaren bezig met het Centraal Orgaan opvang asielsezoekers om mensen uit de centra hierheen te halen, maar dan moet je aan bepaalde voorwaarden voldoen. Dat lukte niet. Na bemiddeling door Takecarebnb is er nu wel een mooie match gemaakt.”

Eén huisje is inmiddels opgeknapt en bezit alle faciliteiten. Er woont een Russisch gezin dat sinds kort een verblijfsvergunning heeft. Om niet, voor de helderheid. „Het is geen inkomensmodel, het kost alleen maar geld.” Veronika benadrukt dat ze haar persoonlijke leefomgeving niet opent uit schuldgevoel. „Ik heb ruimte genoeg en wij mogen best een beetje opschuiven.”

En de privacy dan? „Nou, het scheelt natuurlijk dat het een apart huisje is”, zegt ze. „We respecteren in eerste instantie hun privacy; ze mogen natuurlijk contact met ons hebben, maar alleen als ze dat zelf willen. Vergeet niet dat veel van deze mensen getraumatiseerd zijn. Het is fijn als je ze dan hier op weg kunt helpen. Een

Een van de vrijwilligers bij Takecarebnb bereidt het eten. In het complex worden vluchtelingen aan gastgezinnen gekoppeld.

FOTO TAKECAREBNB

Janet en Jurrien ten Brinke met hun zes kinderen voor de omgebouwde school in Apeldoorn.

FOTO JAN PIETER MEIJER

oververhitte woningmarkt van de laatste jaren volgens Ruyten een aanvullend argument voor het bouwen van Thuishuizen. „Ik benadruk: het heeft niets met zorg te maken, zoals een verzorgingshuis of andere, kleinschalige woonvormen. Het Thuishuis is juist bedoeld om mensen zoveel mogelijk zelfredzaamheid en gezelligheid te geven.”

De bewoners: vijf tot zeven senioren, mannen én vrouwen. Het hele project, inclusief thuisbezoeken door vrijwilligers, moet de eenzaamheid bestrijden onder alleenstaande ouderen. Deze vorm van samenwonen zou wat Ruyten betreft zeker de toekomst in ons land moeten zijn. „Maar sociale innovatie is in Nederland moeilijk van de grond te krijgen. Alle subsidieregelingen zijn gericht op zorg, niet op welzijn. Daar moet verdiend worden. Bij ons is dat niet het geval.”

Krappe markt

Tot slot kun je als single in de huidige krappe markt altijd nog gaan samenwonen met een vriend of vriendin. Maar samen een woning kopen als je geen partners bent, kent de nodige financiële valkuilen. Woningcorporatie Talis is daarom begonnen met een huurproef in Nijmegen en Wijchen: twee alleenstaanden wonen daar samen in een eengezinswoning, met ieder een eigen huurcontract.

De gedachte van de woningcorporatie: „Het grootste deel van ons woningaanbod bestaat uit ruime eengezinswoningen. Als we die geschikt kunnen maken om te delen, worden de woningen betaalbaarder en hebben we er meer beschikbaar.” Het betreft drie proefwoningen dit jaar. De eerste is volgens een woordvoerder inmiddels klaar. Het idee is dat de bewoners beneden een woonkamer en keuken delen. Boven hebben ze ieder een eigen slaapkamer met badkamer.

Hartstikke mooi allemaal. Respect voor alle initiatieven, ik meen het. Maar toch hik ik een beetje aan tegen dat gebrek aan privacy, zelfs al zou ik samenwonen met een boezemvriend. Ik ga het nog eens rustig overdenken. Voorlopig is het wellicht een goed idee om de lege ruimtes in mijn huis te vullen met een hond of een kat...

luxie zelfs, zou ik willen zeggen.”

Nóg een oplossing voor het groeiende woningprobleem in Nederland: bied senioren een goed alternatief voor het alleen achterblijven in een te groot huis. Want zoals gezegd: het bejaardenhuis is verleden tijd en niet ieder kind kan zijn of haar oude moeder er thuis bij hebben. Dus zijn er meerdere initiatieven te vinden waarbij ouderen – of mensen van verschillende generaties – samenwonen. Zo zijn er sinds kort zes Thuishuizen in ons land, in Noordwijk staat het nieuwste. Het Thuishuis is een woonlocatie voor (alleenstaande) senioren – vooral

‘Sociale innovatie krijg je in ons land moeilijk van de grond’

met een smalle beurs – die op een fijne manier met anderen oud willen worden. Bewoners van een Thuishuis hebben een eigen woonruimte van ongeveer 40 vierkante meter. Zij delen met andere bewoners gemeenschappelijke ruimtes zoals een huiskamer, een keuken, een wasruimte, een logeerkamer en een tuin of terras.

Maatschappelijk ondernemer Jan Ruyten, voorzitter van de landelijke stichting Thuis in Welzijn, vindt dat zijn 'kindje' wel degelijk een bijdrage levert aan vermindering van de woningnood. „Bouwen voor oud geeft ruimte voor jong.” Die doorstroming is met de

